

Monnik-Non Dogen aantekeningen 5

Bhikkhu- bhikkhuni, monnik-non, man-vrouw: “Op de weg zijn man en vrouw gelijk”.

Historisch gezien is de positie van de vrouw in het boeddhisme ondergeschikt aan de man. En dat zie je bij meer religies die zich baseren op traditie, oude regels en teksten.

In het boeddhisme zijn de fundamentele beginselen voor het monnikenleven armoede, celibaat en vreedzaamheid. De keuze voor het monnik zijn betekende kiezen voor thuisloosheid. Het leven werd en wordt dan bepaald door regels en voorschriften.

De eerste vrouwenorde is gesticht door Mahaprajapati Gautami, de stiefmoeder van de boeddha. Dit mede door de steun van Ananda, wat hem echter op het eerste concilie kritiek opleverde.

In de tijd van de Boeddha stonden vrouwen onder bescherming van mannen. De orde van de bhikkhunis (nonnen) is daarom ondergeschikt gesteld aan die van de bhikkhus (monniken). De regels zijn voor de vrouwen uitgebreider en strenger.

In het Theravada boeddhisme is de lijn van bhikkhunis na 1300 uitgestorven. In Tibet is tot de 20ste eeuw geen vrouwelijke lijn aanwezig geweest. In het mahayana boeddhisme is de lijn tot op heden wel bewaard gebleven, maar in verhouding tot de monniken minimaal aanwezig en steeds ondergeschikt aan de monniken.

Als ik terug ga in wat ik mij herinner en gezien heb dan is dat:

Een recente documentaire dat in Tibet een jonge vrouw de graad van geshema, de hoogste graad in de Tibetaanse filosofie heeft bereikt én als eerste toestemming krijgt als leraar op te treden.

Op de Saigoku pelgrimage heb ik bij de drieëndertig tempels maar in één kleine tempel in Kyoto een vrouwelijke monnik ontmoet.

De strenge hiërarchie van de boeddhistische wereld in Japan kennende en wetend dat de opvolgers van de roshi in de grote tempels nog steeds uit de upper-class komen en vaak uit dezelfde families, dan is het een verademing het standpunt van Dogen te lezen.

(Bendōwa) Vraag 13 :

Kan deze beoefening (zazen) ook door mannelijke en vrouwelijke leken worden gedaan of is zij beperkt tot monniken en nonnen?

Antwoord:

De voorouders stelden dat je bij het bereiken van de boeddhadharma geen onderscheid moet maken tussen mannen en vrouwen en tussen nobele en gewone mensen.

“De Dharma willen horen en de bevrijding willen bereiken hangen er niet vanaf of we man of vrouw zijn. Als zij de illusie nog moeten doorsnijden, moeten mannen en vrouwen gelijkelijk de illusie doorsnijden. Als ze de illusie hebben doorgesneden en zich hebben afgestemd op het principe, kan je niet meer kiezen tussen man en vrouw.”

Tegelijkertijd was het in Japan in zijn tijd niet mogelijk voor vrouwen om volledig geordineerde non te worden vanwege een vier eeuwen durend verbod.